

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku H. Spółki z o.o. w B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanych: P. B., K. K., A. B., M. K., Y. K., I. Ć. (poprzednio K.), E. K., I. L., R. J., M. G., S. D., M. M., K. N., A. P., L. R., X. P., K. P., S. N., A. S., S. S., M. Z., N. W., G. S., Ł. B.
o ubezpieczenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 kwietnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] w sprawie przeciwko ZUS Oddziałowi w B. o ubezpieczenie, oddalił apelację H. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. (płatnik) od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 5 września 2013 r., podzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji, według którego zawarte pomiędzy płatnikiem a zainteresowanymi P. B., K. K., A. B., M. K., Y. K., I. Ć.

(poprzednio K.), E. K., I. L., R. J., M. G., S. D., M. M., A. P., K. N., X. P., K. P., L.R., A. S., S. N., G. S., Ł. B., N. W., M. Z. i S. S. umowy nie wypełniały swoim charakterem znamion umowy o dzieło, a stosunek prawny łączący strony posiadał cechy stosunku pracy. Wobec powyższego zainteresowani podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu we wskazanych w decyzjach organu rentowego okresach.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik płatnika, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 22 § 1¹ k.p. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że „w przypadku przeważania w umowie zawartej z pracownikiem cech umowy cywilnoprawnej, strony zawarły umowę o pracę”, art 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. poprzez „pominięcie zgodnych oświadczeń woli stron złożonych przy zawarciu umowy i dotyczących rodzaju umowy oraz celu jej zawarcia”, oraz przepisów postępowania - art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na „przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, w sytuacji gdy te ustalenia są rażąco wadliwe i nie uwzględniają całości materiału dowodowego, gdyż nie obejmują analizy stosunku prawnego łączącego strony przez pryzmat zawartych umów o dzieło, w szczególności § 4 tych umów, a także wyjaśnień strony”, oraz art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., polegające na „nie dokonaniu własnej oceny całości materiału dowodowego oraz braku w sporządzonym uzasadnieniu wyjaśnienia dlaczego rachunki i protokoły ilościowo - jakościowe odbioru poszczególnych dzieł nie świadczą o wykonywaniu przez zainteresowanych czynności na podstawie umowy o dzieło”. Pełnomocnik płatnika wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne – czy w sytuacji rozpoznawania spraw połączonych z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd odwoławczy jest uprawniony do przyjęcia za własne ustaleń faktycznych i prawnych Sądu pierwszej instancji z jednoczesnym ograniczeniem oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie tylko co do części zainteresowanych i orzekania na tej podstawie co do wszystkich zainteresowanych, oraz na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą

się w dokonaniu przez Sądy obu instancji wskazanych błędów procesowych mających istotny wpływ na proces kontroli instancyjnej orzeczenia Sądu pierwszej instancji oraz naruszenia dyspozycji art. 22 § 1¹ k.p. poprzez przyjęcie, że w przypadku przeważania w umowie zawartej z pracownikiem cech umowy cywilnoprawnej, strony zawarły umowę o pracę.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi wraz z orzeczeniem o kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub

z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 3989 § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Zagadnienie przedstawione w skardze kasacyjnej nie wymaga rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Przedstawione zagadnienie prawne jest pozorne, a uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie zmierza do zakwestionowania poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych jak i ich oceny prawnej, stwierdzającej że zawarte pomiędzy płatnikiem a zainteresowanymi umowy nie wypełniały swoim charakterem znamion umowy o dzieło, a stosunek prawny łączący strony miał cechy stosunku pracy.

Należy przypomnieć, za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1998 r. I PK 334/98 (OSNP 1999 nr. 20, poz. 646), że wobec różnych cech charakterystycznych wykonywania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i umów cywilnoprawnych, dla oceny rodzaju stosunku prawnego decydujące jest ustalenie, które z tych cech mają charakter przeważający. Weryfikacja tej oceny, dokonanej przez sąd drugiej instancji jest w postępowaniu kasacyjnym możliwa wówczas, gdy była rażąco nieprawidłowa.

Trzeba też przypomnieć, że jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na jej oczywistą zasadność, to w jego uzasadnieniu powinny znaleźć się odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jure, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002, nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003, nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491 538), gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963, nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Warto też wskazać za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego

przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Tym się kierując orzeczono jak w postanowieniu na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., określając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).